

II. INFORMACJE

1. Zmiana zarządu Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów

21 czerwca 1996, roku Papież Jan Paweł II mianował arcybiskupa Jorge Arturo Medina Estévez proprefektem Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. Dotychczasowy prefekt Kongregacji, kardynał Antonio Maria Javierre Ortas, który przewodził pracom Kongregacji od stycznia 1992, kończąc w tym roku 75 lat życia, ustąpił ze stanowiska.

Abp Medina Estévez urodził się w Santiago (Chile). Święcenia kapłańskie przyjął w roku 1954, w 1985 został mianowany Biskupem Rancagua. Od 1993 roku służył jako Biskup Valparaíso (Chile). Pełnił funkcję eksperta (*peritus*) na Soborze Watykańskim II oraz sekretarza generalnego na IV Konferencji Biskupów Latynoamerykańskich w 1992 roku. Abp Medina Estévez jest członkiem Międzynarodowej Komisji Teologicznej, Komisji ds. Interpretacji Kodeksu Prawa Kanonicznego, był też członkiem Komitetu Redakcyjnego, któremu Ojciec Święty zlecił opracowanie *Katechizmu Kościoła Katolickiego*. Jest członkiem Papieskiej Rady ds. Rodziny oraz konsultorem Kongregacji ds. Duchowieństwa i Papieskiej Rady ds. Interpretacji Tekstów Prawnych.

(Newsletter, June 1996)

2. Komisja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów po reformie Konferencji Episkopatu Polski

23 kwietnia 1996 roku Stolica Apostolska zatwierdziła nowy Statut Konferencji Episkopatu Polski, mocą którego nastąpiła zmiana struktury i nazw Komisji Episkopatu. Dawna Komisja ds. Liturgii i Duszpasterstwa Liturgicznego przekształciła się w Komisję Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów o następującym składzie:

Członkowie:

bp prof. dr hab. Wacław Świerzawski, Biskup Sandomierski – przewodniczący Komisji
bp dr Antoni Dydycz OFMCap, Biskup Drohiczyński
bp dr Władysław Bobowski, biskup pomocniczy diecezji tarnowskiej
bp prof. dr hab. Edward Ozorowski, biskup pomocniczy diecezji białostockiej

Konsultorzy:

ks. prof. dr hab. Stanisław Czerwik, PAT
ks. dr hab. Władysław Głowa, WSD Przemyśl
o. prof. dr hab. Jerzy Józef Kopeć CP, KUL
ks. dr Czesław Krakowiak, KUL
ks. dr Bolesław Margański, WSD Tarnów
ks. prof. dr hab. Bogusław Nadolski, ATK
ks. dr Józef Sroka, WSD Przemyśl

3. Regulamin Komisji przed nowelizacją

Przed Komisją stoi zadanie nowelizacji Regulaminu Komisji w duchu reformy Statutu Konferencji Episkopatu. Dotychczas obowiązuje Regulamin zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu 4 października 1978:

REGULAMIN KOMISJI EPISKOPATU POLSKI DS. LITURGII I DUSZPASTERSTWA LITURGICZNEGO (1978)

I. NAZWA I STRUKTURA KOMISJI

1. Nazwa Komisji brzmi: Komisja Episkopatu Polski do spraw Liturgii i Duszpasterstwa Liturgicznego.

2. Komisja jest organem Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski ustanowionym zgodnie z nr 44 Konstytucji o świętej Liturgii Soboru Watykańskiego II, który brzmi: „Jest rzeczą pożądaną, aby kompetentna władza terytorialna ustanowiła Komisję Liturgiczną, z którą współpracowałyby znawcy liturgii, muzyki i sztuki kościelnej oraz duszpasterstwa. Jeżeli to możliwe, niech tej Komisji służy pomocą Instytut Duszpasterstwa Liturgicznego (...) Zadaniem Komisji będzie kierowanie duszpasterstwem liturgicznym w swoim zakresie pod przewodnictwem wyżej wymienionej terytorialnej władzy kościelnej oraz przeprowadzanie studiów i potrzebnych doświadczeń, ilekroć będzie chodziło o przedstawienia Stolicy Apostolskiej proponowanych przystosowań”.

Zadania Komisji krajowych określa bliżej Instrukcja *Inter Oecumenici* z dnia 26.IX.1964, nn 44 i 45.

3. W skład Komisji wchodzi: przewodniczący, wiceprzewodniczący, sekretarz oraz jako członkowie: biskupi i kapłani biegli w dziedzinie liturgicznej i duszpasterskiej mianowani przez Konferencję Plenarną Episkopatu na okres pięciu lat oraz przedstawiciel Konsulty Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich. W miarę możliwości członkowie powinni pochodzić z różnych stron kraju.

4. Komisja ma stałe Podkomisje: Muzyki Kościelnej oraz Duszpasterstwa Służby Ołtarza. Przewodniczący Podkomisji wchodzi z urzędu w skład Komisji. Przewodniczących Podkomisji i ich członków mianuje Konferencja Plenarna Episkopatu. Podkomisje działają w ścisłym porozumieniu z Komisją, a ich uchwały, które mają być przedstawione Konferencji Plenarnej Episkopatu, muszą najpierw otrzymać aprobatę Komisji Liturgicznej.

5. Komisja w swoim gremium ma Radę, którą stanowią: przewodniczący, wiceprzewodniczący, sekretarz i przewodniczący Podkomisji. Przewodniczący Komisji, jeżeli zachodzi potrzeba, może powołać okresowo istniejące zespoły do prac specjalnych.

6. Komisja lub jej Rada może powołać na konsultorów Komisji kapłanów i świeckich, biegłych w dziedzinach interesujących Komisję np.: kapłanów biegłych w duszpasterstwie specjalnym, biblistów, filologów itp. Jeżeli zostaną zaproszeni na posiedzenie Komisji czy na posiedzenie Rady, nie biorą udziału w głosowaniu.

7. Kandydatów na nowych członków Komisji zgłasza Przewodniczący Komisji, po wysłuchaniu zdania Rady, przewodniczącemu Konferencji Plenarnej Episkopatu. To samo prawo przysługuje Radzie Głównej Episkopatu.

II. ZADANIA KOMISJI

8. Zadania Komisji na terenie Polski pokrywają się z zadaniami Sekcji Kultu Bożego w Kongregacji Sakramentów i Kultu Bożego, która zgodnie z Konstytucją Apostolską zajmuje się kultem Bożym pod względem obrzędowym i duszpasterskim, kultem pozaliturgicznym, duszpasterstwem liturgicznym oraz rozmaitymi formami apostołstwa liturgicznego.

9. W szczególności Komisja:

- 1) Czuwa nad wprowadzeniem w życie zarządzeń Stolicy Apostolskiej oraz Konferencji Plenarnej Episkopatu i przedstawia Konferencji Plenarnej sprawozdanie (Instr. *Inter Oecumenici* z dnia 26 września 1964 r. nr 45 d).

- 2) Opracowuje wszystkie sprawy związane z liturgią, tak pod względem obrzędowym jak duszpasterskim, służy radą Konferencji Plenarnej Episkopatu i przygotowuje jej decyzje oraz teksty dekretów odnoszących się do liturgii (Instr. jw. b. c).
- 3) Na zlecenie Konferencji Plenarnej Episkopatu przeprowadza badania związane z duszpasterstwem liturgicznym.
- 4) Kieruje opracowaniem przekładów łacińskich tekstów liturgicznych na język polski i czuwa nad przygotowaniem melodii do nich przez Podkomisję Muzyki Kościelnej.
- 5) W oparciu o postulaty diecezji opracowuje adaptacje tekstów oraz obrzędów dla potrzeb diecezji (np. własne teksty mszalne w sanktuariach maryjnych).
- 6) Ustala formę typograficzną polskich ksiąg liturgicznych oraz ich oprawę graficzną wg protokołu, który stanowi załącznik do umowy wydawniczej.
- 7) Opracowuje przekłady instrukcji Stolicy Apostolskiej dotyczących liturgii.
- 8) Opracowuje krajowe instrukcje związane ze sprawowaniem Mszy świętej, sakramentów, innych czynności liturgicznych i nabożeństw pozaliturgicznych.
- 9) Opracowuje teksty nabożeństw pozaliturgicznych wspólnych dla całego kraju i czuwa nad przygotowaniem melodii do nich przez Podkomisję Muzyki Kościelnej.
- 10) Sprawdza polskie przekłady tekstów Mszy i Oficjów własnych Zakonów oraz obrzędów ślubów zakonnych przed przedstawieniem ich do zatwierdzenia.
- 11) Czuwa nad formacją liturgiczną służby liturgicznej w całym kraju przez Podkomisję Duszpasterstwa Służby Liturgicznej.
- 12) Popiera dzieła apostołstwa liturgicznego i biblijnego.
- 13) Na wniosek innych Komisji Episkopatu opracowuje lub opiniuje teksty potrzebne w liturgii. Inne Komisje nie mogą ogłaszać żadnych tekstów liturgicznych bez zgody Komisji do spraw Liturgii).
- 14) Organizuje spotkania przewodniczących diecezjalnych Komisji Liturgicznych i referentów liturgicznych polskich prowincji zakonnych.
- 15) Utrzymuje kontakty z liturgicznymi i naukowymi w kraju, popiera ich działalność i korzysta z ich pomocy naukowej.
- 16) Współpracuje z innymi Komisjami Episkopatu, a zwłaszcza Duszpasterską, Katechetyczną i Sztuki Kościelnej. W razie potrzeby odbywa wspólne narady z innymi Komisjami Episkopatu.
- 17) Utrzymuje kontakty ze Świętą Kongregacją Sakramentów i Kultu Bożego i z Komisjami Liturgicznymi innych krajów Europy.
- 18) Udziela wyjaśnień w sprawach liturgicznych, które zostały określone przez Stolicę Apostolską lub przez Konferencję Episkopatu.

III. POSIEDZENIA KOMISJI I RADY

10. Zwykle posiedzenia plenarne Komisji odbywają się dwa razy do roku. Ich termin jest ustalony aa poprzednim posiedzeniu plenarnym, a w razie zmiany terminu członkowie zostają o tym uprzedzeni najpóźniej miesiąc przed nowym terminem.

11. Nadzwyczajne posiedzenie plenarne zwołuje się w razie potrzeby. O terminie powiadamia się członków Komisji najpóźniej miesiąc przed terminem.

12. Porządek obrad posiedzeń plenarnych zwyczajnych i nadzwyczajnych ustala Przewodniczący z Radą i razem z zaproszeniem przesyła go wszystkim członkom Komisji oraz zaproszonym konsultorom. W miarę możliwości doręcza się także projekty uchwał.

13. Posiedzenia prowadzi przewodniczący Komisji lub na jego zlecenie wiceprzewodniczący.

14. Głosowanie na posiedzeniach jest jawne. Jeśli jednak choćby jeden z członków Komisji domagał się głosowania tajnego, przewodniczący je zarządzi.

15. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Wnioski, które mają być przedstawione Konferencji Plenarnej Episkopatu, muszą być sformułowane na piśmie i zatwierdzone większością 2/3 głosów.

16. Z każdego posiedzenia plenarnego sekretarz sporządza protokół, który zawiera główne punkty dyskusji oraz uchwały Komisji. Protokół odczytuje na najbliższym posiedzeniu plenarnym Komisji; jego odpis doręcza się członkom Komisji oraz Sekretarzowi Konferencji Plenarnej Episkopatu.

17. W okresach między plenarnymi posiedzeniami Komisji, Przewodniczący z Radą Komisji może podejmować zadania właściwe Komisji, gdy tego wymaga dobro Kościoła. W tym celu może zwoływać posiedzenia Rady i zapraszać na nie tych członków Komisji, których obecność jest potrzebna. Na najbliższym posiedzeniu plenarnym szczegółowo informuje o podjętych pracach Komisji, która może wnieść swoje uwagi.

IV. PRZEWODNICZĄCY KOMISJI

18. Przewodniczący z Radą Komisji jest odpowiedzialny za całość prac Komisji.

19. W szczególności Przewodniczący:

- 1) Zwołuje posiedzenia zwyczajne i nadzwyczajne Komisji oraz posiedzenia Rady.
- 2) Przewodniczy na posiedzeniach Komisji i Rady.
- 3) W porozumieniu z Radą ustala porządek obrad.
- 4) Powierza członkom Komisji opracowanie poszczególnych zagadnień.
- 5) Przedstawia Przewodniczącemu Konferencji Plenarnej Episkopatu polskie księgi liturgiczne opracowane przez Komisję do zatwierdzenia, a po ich wydrukowaniu przesyła Świętej Kongregacji Sakramentów i Kultu Bożego dwa egzemplarze obowiązkowo.
- 6) Składa sprawozdanie z działalności Komisji i przedstawia jej wnioski Konferencji Plenarnej Episkopatu.
- 7) Troszczy się o archiwum przewodniczącego Komisji i przekazuje je swojemu następcy.
- 8) Przedkłada na piśmie przewodniczącemu Konferencji Plenarnej, a w odpisie sekretarzowi Episkopatu, sprawozdania, opracowania, wnioski i postulaty Komisji co najmniej dwa tygodnie przed sesją plenarną Episkopatu, na której mają być referowane.

V. SEKRETARIAT KOMISJI

20. Sekretariat Komisji posiada stałe biuro. Biurem kieruje sekretarz.

21. W szczególności sekretarz:

- 1) Prowadzi księgę protokołów z posiedzeń Komisji.
- 2) Zbiera i przechowuje zarządzenia Stolicy Apostolskiej oraz Konferencji Plenarnej Episkopatu dotyczące liturgii.
- 3) Zbiera i przechowuje wzorcowe wydania łacińskich ksiąg liturgicznych oraz ich przekłady na języki współczesne.

- 4) Na wezwanie Kongregacji Sakramentów i Kultu Bożego opiniuje schematy ksiąg liturgicznych przeznaczonych dla całego Kościoła. Jeżeli o taką opinię Kongregacja prosi Konferencję Plenarną Episkopatu, wówczas, projekt opracowuje Komisja, a sekretarz przygotowuje jego redakcję.
- 5) Gromadzi słowniki oraz inne pomoce do pracy nad przekładami ksiąg liturgicznych.
- 6) W porozumieniu z Przewodniczącym Komisji wysyła diecezjom schematy ksiąg liturgicznych, które mają być zatwierdzone przez Komisję Plenarną Episkopatu, zbiera opinie Komisji Diecezjalnych i przygotowuje teksty na planarne posiedzenie Komisji.
- 7) Czuwa nad wydawaniem polskich ksiąg liturgicznych; osobiście lub przez zastępcę wyznaczonego przez przewodniczącego Komisji sprawdza i podpisuje do druku arkusze ksiąg liturgicznych.
- 8) Utrzymuje kontakty z Porozumieniem Sekretarzy Komisji Liturgicznych Europy, bierze udział w ich posiedzeniach, a o treści obrad informuje Komisję na jej najbliższym posiedzeniu plenarnym.
- 9) Czuwa nad archiwum sekretariatu oraz inwentarzem biura, a w razie zmiany przekazuje następcy.

VI. SPRAWY FINANSOWE

22. Bieżące wydatki Komisji oraz Sekretariatu Komisji pokrywa Konferencja Plenarna Episkopatu. Sprawozdania roczne składa się Przewodniczącemu Konferencji Plenarnej Episkopatu.

4. Krótkie kalendarium ruchu odnowy liturgicznej

Ruch liturgiczny zjawiał się jako znak opatrnościowy rozporządzeń Boga dla naszych czasów, jako przejście Ducha Świętego w Jego Kościele.

Pius XII

1909

Aby zrozumieć ruch odnowy liturgicznej, trzeba poznać jego punkt wyjścia. Pius X przypomniał, że Eucharystia nie jest nagrodą dla doskonałych, lecz pokarmem zwyczajnym dla ucznia Chrystusa, który chce „żyć z wiary” (por. Hbr 10,38).

W oparciu o dorobek idący „z dołu”, zwłaszcza tradycję benedyktyńskich monasterów mających w centrum swego życia *Opus Dei*, uroczyste sprawowanie liturgii, oraz w oparciu o aprobatę „z góry”, o decyzje papieża Piusa X dotyczące życia eucharystycznego – O. Lambert Beauduin OSB na Kongresie Katolickim w Malines w 1909 roku wezwał do odnowy ducha Liturgii w Kościele. Swoje tezy przedstawił w książce *La piété de l'Église*.

Główne zadanie to budować więź między ołtarzem a ludem, między Chrystusem-Głową a Kościołem-Ciałem przez udział w Liturgii Słowa i Liturgii Pokarmu. Trzeba było zaczynać od zmiany mentalności kapłanów i wiernych; pomóc zrozumieć, że Liturgia nie jest zwyczajnym rytuałem czy ceremonią, ale źródłem życia. Trzeba więc pomagać wszystkim i przekonywać, by od poznania i fascynacji odsłanianym misterium przechodzili do praktyki.

Cały okres międzywojenny jest poważną próbą odnowy Kościoła poprzez wcielanie w życie tych zasad. Odpowiedzialność za to biorą biskupi, monasterium benedyktyńskie, ośrodki duszpasterstwa akademickiego, coraz liczniejsze parafie. Włączają się także w to pisarze i liczne czasopisma zgłębiające te problemy.

1929

Ks. Michał Kordel, pionier polskiego ruchu odnowy liturgicznej, we współpracy z Ks. Janem Korzonkiewiczem wydaje w Krakowie czasopismo liturgiczne *Mysterium Christi*.

1947

Pius XII wydaje encyklikę *Mediator Dei et hominum*, która jest Wielką Kartą ruchu odnowy liturgicznej w Kościele. Powstają instytuty naukowe dla zgłębiania misterium Liturgii, serie wydawnicze, wspólnoty parafialne. Dojrzeła powoli świadomość, że Liturgia stanowi „źródło i szczyt życia chrześcijańskiego”.

1948

Po przerwie wojennej Ks. Aleksy Klawek wydaje czasopismo mające kontynuować dzieło Ks. M. Kordela, *Ruch biblijny i liturgiczny*.

1963

Sobór Watykański II wydaje Konstytucję o Liturgii świętej *Sacrosanctum Concilium*. Staje się ona dopełnieniem ruchu odnowy liturgicznej, który został zahamowany przez drugą wojnę światową, ale dlatego też dojrzał do poważnych wymiarów. Mając bazę teologiczną opartą o Biblię i Tradycję ukierunkowano nich na duszpasterstwo liturgiczne i przystosowanie Liturgii do świata współczesnego.

Reforma liturgiczna wzbudziła wiele różnych reakcji i kontrowersji. Inaczej reagowali ludzie prości, inaczej świątli, inaczej kapłani, inaczej świeccy. Dekrety reformistyczne nie zmieniają mentalności i przyzwyczajień. A zresztą najtrudniejsza pascha dotyczy wcielania teorii w praktykę.

1964

Cztery Instrukcje Stolicy Apostolskiej (1964,1967,1970,1994) zajęły się należyтым wprowadzeniem w życie Konstytucji o Liturgii. Są wyraźnym wskazaniem, że kto pragnie dalej prowadzić odnowę Liturgii, musi nie tylko uczyć, ale ucząc wtajemniczać w odsłanianą rzeczywistość. Jest nią paschalne misterium Chrystusa – to ono stanowi „źródło i szczyt” życia chrześcijańskiego a także duszpasterstwa.

1968

Kardynał Karol Wojtyła eryguje w Krakowie przy Papieskim Wydziale Teologicznym Instytut Liturgiczny im. Bł. Michała Giedroycia dla realizacji założeń odnowy liturgicznej Soboru Watykańskiego II.

Odnowa Liturgii jest ściśle połączona z odnową kaznodziejstwa. To Słowo Boże rozjaśnia i karmi wiarę, która miłuje Obecność, Jego Osobę i Jego zbawczy czyn. Głoszenie Słowa jest też liturgią i aktem mystagogicznym. Najważniejszym zadaniem odnowy Kościoła przez ruch liturgiczny jest reforma kaznodziejstwa i wiara w moc Słowa Bożego, które staje się Ciałem dla nas, by w nas i przez nas żyć.